

Kúria
végzése

Az ügy száma:	Bfv.II.469/2025/9.
A határozat szintje:	felülvizsgálat
A tanács tagjai:	Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke Dr. Nagy Antal, előadó bíró Dr. Harangozó Attila, bíró Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye:	Budapest
Az eljárás formája:	tanácsülés
Az ülés napja:	2025. december 11.
Az ügy tárgya:	emberölés büntette
Terhelt(ek):	...
Első fok:	Veszprémi Törvényszék, 15.B.49/2022/89/I., ítélet, tárgyalás, 2024. szeptember 17.
Másodfok:	Győri Ítéltábla, Bf.I.125/2024/6., ítélet, nyilvános ülés, 2025. január 21.
Az indítvány előterjesztője:	a terhelt védője
Az indítvány iránya:	a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Veszprémi Törvényszék 15.B.49/2022/89/I. számú, illetve a Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.I.125/2024/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I.1. A Veszprémi Törvényszék a 2024. szeptember 17. napján kihirdetett 15.B.49/2022/89/I. számú ítéletében bűnösnek mondta ki a terheltet emberölés büntetében [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés j) pont]. Ezért őt 10 év fegyház fokozatban

végrehajtandó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható.

[2] A kétirányú fellebbezés folytán eljáró Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2025. január 21-én meghozott Bf.I.125/2024/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 6 év 6 hónapra, a közügyektől eltiltást 7 évre enyhítette, míg egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] 2. A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint a terhelt és a sértett 1997-től élettársi kapcsolatban éltek település 1-en. A terhelt és a sértett rendszeresen fogyasztott szeszes italt, a 2016. év óta, ittas állapotban közöttük többször volt veszekedés.

[4] 2021. január 24. napján a déli órától kezdődően a terhelt és a sértett cím 1 szám alatti háznál, a sértett fiánál, tanú 1-nél disznóölésen vettek részt, ahol a sértett és a terhelt is szeszes ital fogyasztottak, melynek következtében mindketten ittas állapotba kerültek. A sértett 19 óra 10 perc körüli időben ittassága miatt a garázsban egyensúlyát veszítette és egy ruhákkal teli zsákra ült le, amelynek következtében sérülése nem keletkezett.

[5] A SARS-COVID-19 járvány miatt érvényben volt, 20 órától kezdődő kijárási tilalomra figyelemmel a terhelt és a sértett a disznóölésről 19 óra 30 perc körüli időben haza indultak.

[6] A sértettet unokája, tanú 2 szállította személygépkocsival a cím 2 szám alatti házhoz. A sértett súlyosan ittas állapotban volt, amely miatt járni sem tudott, ezért a személygépkocsi jobb első ülésére a terhelt és tanú 3 segítette beültetni a sértettet.

[7] 19 óra 40 perc körüli időben tanú 2 személygépkocsival a sértettet és tanú 3-at szállítva, míg az ittas állapotban lévő terhelt elektromos kerékpárral a cím 2 szám alatti házhoz egyidőben indultak el.

[8] A terhelt az elektromos kerékpárral rövidebb úton haladva, tanú 2 személygépkocsiját megelőzve ért a cím 2 alatti házhoz, ahol az udvarra az utcai kapun bement és a lakóház bejárati ajtajához vezető beton térkövel kirakott járdán várta élettársát, a sértettet, amikor tanú 2 személygépkocsija a sértettel együtt a ház előtt, a bejárati kaputól 3-4 méterre az utcán megállt.

[9] A sértett a hazaszállításakor, 19 óra 45 perc körüli időben súlyosan ittas állapota miatt, a mintegy 4-5 percig tartó autótűz alatt az autóban bevizelt, az autóból egyedül kiszállni nem tudott, onnan tanú 3 segítette ki úgy, hogy a sértett derekát átkarolta és a cím 2 alatti ház előtti vízelvezető árkon átívelő hídon keresztül a sértettet vezetve, bekísérte a ház udvarára, a bejárati kaputól 2-3 méterre a lakóház bejárati ajtajához vezető járdán várakozó terhelthez.

[10] A terhelt a magatehetetlen, mozgásában ittassága és egy korábbi balesete miatt korlátozott sértett támogatását és felügyeletét tanú 3-tól átvette, a sértett derekát átkarolta. Tanú 3 a sértett kabátját a sértett hátára terítette. A terhelt tanú 3-mal közölte, hogy a sértettet bekíséri a házba, nyugodtan elmehetnek. Miután a terhelt a sértettet derekánál fogva átölelte és a járdán a lakóház bejárati ajtaja irányába elindult vele, tanú 3 és tanú 2 a helyszínt személygépkocsival elhagyták.

[11] Ezután a terhelt a sértettet a fagyponthoz közeli, 1-3 Celsius fok hőmérsékletben, segítség nélkül a járdán magára hagyta, a fűszálból tűzfát hozott, majd a lakóházba bement, és lefeküdt aludni. A sértett hátára terített kabát a járdára leesett, a sértett pedig a lakóház bejárati ajtajához vezető járdán, a kaputól 3 méterre elesett.

[12] A sértett a súlyosan ittas állapota miatt nem volt képes arra, hogy az adott körülmények között önmagát megmentse, testhőmérséklete az éjszakai hidegben úgy lecsökkent, hogy emiatt kihűlt, és életét veszítette.

[13] A terhelt a sértettet 2021. január 25. napján 6 óra 30 perc körüli időben a bejárat kaputól 3 méterre a járdán, hason fekve, holtan találta meg.

[14] Az ittas állapota miatt önmentésre képtelen állapotban lévő sértett halálának közvetlen oka heveny pangásos szívelégtelenség volt, amely az alacsony külső környezeti hőmérséklet miatt következett be. A sértett halálakor vérében 2,62 ezrelék véralkohol koncentráció volt.

[15] A sértett az udvaron ittassága miatti elesése következtében 8 napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett.

[16] A terhelt felismerte, hogy az ittas állapota miatt magatehetetlen sértett a kihülés, a hideg ellen nem védő pulóverre, szövetnadrág és csizma öltözetet viselve, az udvaron a beton térkövel kirakott járdán eleshet, a sértett a fagyponthoz közeli hőmérséklet miatt az éjszaka folyamán kihűlhet, ez a sértett halálához vezethet, amely iránt közömbös maradt.

[17] Mivel a terhelt a sértettel élettársi kapcsolatban élt, a családi kapcsolat tényéből fakadóan köteles volt gondoskodni a részben ittassága, részben pedig korábbi balesete miatt mozgásképtelen és önsegélyre képtelen sértettéről, ezt a speciális kötelezettségét elmulasztotta, a sértett halálához vezető okfolyamatot felismerte, segítséget nem kért és nem adott a sértett részére, annak ellenére sem, hogy a sértett mentésére, ellátására alkalmas állapotban volt. A terhelt fenti, mulasztásban megnyilvánuló magatartása a sértett halálához vezetett.

[18] A terhelt kóros elmeállapotban, elmebetegségben, tudatzavarban, gyengeelméjűségben, szellemi leépülésben, önmagában beszámíthatóságát érintő személyiségzavarban nem szenved és nem szenvedett a cselekmény elkövetése idején sem. A terhelt intellektuális képességei átlag alattiak, gondolkodása, érdeklődési köre beszűkült, érzelmileg sivár személy, azonban képes volt arra, hogy cselekménye következményeit felismerje, és e felismerésnek megfelelő magatartást tanúsítson.

[19] II.1. A bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozatával szemben a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, annak törvényi okát a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában és a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában megjelölve.

[20] Indokolása szerint az irányadó, ekként támadhatatlan tényállás alapján a bíróságok téves következtetésre jutottak akkor, amikor védenca büntetőjogi felelősségét megállapították. Álláspontja szerint nem állítható, hogy a terhelt tudata kiterjedt a halálos eredmény bekövetkezésére, minthogy nem kellett felismernie a halálhoz vezető okfolyamatot, így ahhoz közömbösen viszonyulni sem tudott. Ezért szándékos emberölésben való bűnössége kizárt. Emellett törvénysértőnek vélte a védekezésre képtelen személy sérelmére elkövetett minősítést is, párhuzamot vonva a gondozás elmulasztásával elkövetett „emberöléses” ügyekkel. Kiemelte, hogy a sértett súlyos ittassága formálisan valóban védekezésre képtelen állapot kialakulásával járhatott, ugyanakkor a sértett önhibájából eredő védekezésre képtelen állapota alapozta meg a passzív terhelt esetlegesen szándékát az ölési cselekményben.

[21] Érvelése szerint a terhelt bűnössége legfeljebb gondatlanságból elkövetett emberölés vétsége miatt állapítható meg abban az esetben, ha a terhelt bizakodása a halálos eredmény elmaradása tekintetében nem volt megalapozott, azaz könnyelműen bízott annak elmaradásában.

[22] Ennek alátámasztásaként hangsúlyozta a terhelt és a sértett szoros és szeretetteljes kapcsolatát, erőszak- és konfliktusmentes együttélésüket, így a terheltnek a sértett halálába beletörődésével kapcsolatos indítékának hiányát, továbbá a terhelt békés és segítőkész személyiségét, a korábbi, hasonló események tragédia nélküli befejeződését, illetőleg azt, hogy a terhelt nem tudta, de nem is tudhatta, miszerint a sértett mozgásra képtelenül magatehetetlen.

[23] Indokai alapján ezért elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását és a terhelt felmentését indítványozta, míg másodlagos kérelme a védeence által megvalósított cselekmény gondatlan emberölésként történő minősítését és a vele szemben kiszabott büntetés enyhítését célozta.

[24] 2. A Legfőbb Ügyészség BF.558/2025/2. számú átiratában a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[25] Kifejtette, hogy a felülvizsgálati eljárásban érvényesülő tényálláshoz kötöttség folytán kizárt azon tényekre hivatkozás, amelyek a terhelt halálos eredmény elmaradásában történő könnyelmű bizakodását, illetve tudattartalmának hiányát kívánták alátámasztani. Rámutatott, hogy a védelem által e körben kiemelt tények részint nem szerepelnek a tényállásban, vagy az – épp a sértett állapotát érintően, a terhelt tudattartalmára vonatkozóan – azokkal ellentétes tartalmú megállapításokat rögzít.

[26] Másrészt a védő bűnösségre vont téves következtetéssel, illetve törvénysértő jogi minősítéssel kapcsolatos álláspontját alaptalannak ítélte.

[27] Kifejtette, hogy az irányadó tényállás számos, a terhelt tudattartalmát érintő, eshetőleges szándékának megállapítására alkalmas tény tartalmaz. Utalt arra, hogy a védő közlésével szemben a terhelt és a sértett viszonya harmonikusnak közel sem volt tekinthető, továbbá a bűncselekményt megelőző órákban a sértett leittasodásának tanúja volt, mint ahogyan annak is, hogy egyensúlyát veszítve, egy ruhákkal teli zsákra ült.

[28] Az irányadó tényállást idézve mutatott rá, hogy a terhelt által tudott volt, miszerint a magatehetetlen, mozgásában ittassága és egy korábbi balesete miatt korlátozott sértett házba kíséréséhez aktív segítsége nélkülözhetetlen, ennek ellenére a fagyponthoz közeli hőmérsékletben, hiányos öltözetben a járdán magára hagyta és a lakóházban lefeküdt aludni. A sértett a terhelten kívül külső segítségre nem számíthatott, mert a hazaszállításában közreműködő személyeket éppen ő küldte el, akik alappal bízhattak abban, hogy a terhelt biztonságba helyezi élettársát.

[29] Utalt arra, hogy a SARS-COVID-19 járvány miatt érvényben volt, 20 órától kezdődő kijárási tilalom miatt a lakóházhoz tartozó udvaron az éjszakai sötétségben fekvő sértettet kívülálló személy nem is észlelhette, ezért más részéről való esetleges segítségnyújtás fel sem merülhetett. Mindezért a terhelt volt az egyetlen személy, akinek közeli hozzátartozói viszonya alapján kötelessége volt a sértettéről való gondoskodás.

[30] A terhelti magatartás helyes jogi értékelésével összefüggésbe hozható törvényi előírások idézése mellett, a védekezésre képtelen állapot ismérveinek bemutatásával, továbbá a gondatlanságból elkövetett emberölés vétsége megállapíthatósága szempontjából releváns dogmatikai elvek részletezésével mutatott rá, hogy a terheltnek a halálos eredmény elhárítására jogi alapon nyugvó speciális kötelezettség állt fenn, ugyanakkor az eredmény elhárításának az objektív lehetősége is adott volt, mert személyében szubjektíve is alkalmas volt az elhárításra és felismerte mulasztásának lehetséges következményeit is. Ekként tudattartalmát a belenyugvás jellemezte. A terhelt tudatos gondatlansága eleve kizárható, miután a lehetséges következmények iránt teljes közömbösséget tanúsított.

[31] Az emberölés mulasztásos változata kapcsán kiemelte, hogy ez esetben a terheltet speciális jogi kötelesség terheli, mégpedig az eredmény beállítását elhárító magatartás kifejtése. Ekkor ugyanis a kötelességszerű magatartás kifejezett, a sértett személyére konkretizált rendeltetése, hogy beavatkozzon a kialakuló okfolyamatba, megszakítsa azt. Kétségtelen, hogy a terhelt mulasztott akkor, amikor a sértettet a kihülés ellen kellő védelmet nyújtó ingatlanba nem kísérte be. A sértett rászorult volna erre a segítségre a tényállásban körülírt körülmények miatt. Azonban amíg a segítségnyújtás elmulasztását megalapozó

mulasztás általában személytelen jellegű, addig a mulasztással elkövetett emberölés „megszemélyesített”; az elkövető és a sértett között olyan kapcsolatnak kell lennie, amely jogi és erkölcsi értelemben is felülmúlja a mindenkitől elvárható, általános segítségnyújtási kötelezettséget. Vitán felüli, hogy a terhelt és a sértett közti élettársi kapcsolatra figyelemmel a terhelt oldalán a speciális jogi kötelezettség fennállt. Hangsúlyozta továbbá, hogy a terhelt mulasztása és a sértett halála között az okozati kapcsolat is adott, akárcsak az, hogy a terhelt magatartása akaratlagos is volt. Álláspontja szerint ezért helyesen vontak következtetést arra az eljáró bíróságok, hogy a terhelt cselekménye a mulasztással elkövetett szándékos emberölés törvényi tényállását valósította meg, mint ahogyan törvényes az emberölés büntetvényre való minősítése is.

[32] Mindezt indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt és a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn.

[33] **III.** A felülvizsgálati indítvány részben kizárt, részben alaptalan.

[34] 1. A Be. XC. Fejezetében szabályozott felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, annak lefolytatására kizárólag a törvényben meghatározott okokra történő hivatkozással, azok fennállása esetén, az azt alátámasztó indokok megjelölése mellett, a törvényben meghatározott korlátok között kerülhet sor. A törvényben meghatározott felülvizsgálati okok köre nem bővíthető.

[35] 2. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján valóban felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ítéletében a terhelt büntetőjogi felelősségét a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével állapította meg. Ez valósul meg – egyebek mellett – akkor, ha a bíróság olyan magatartást miatt állapítja meg a terhelt büntetőjogi felelősségét, ami nem meríti ki egyetlen bűncselekmény Btk. Különös részi tényállását sem.

[36] Ugyanakkor a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat elvi alapja, hogy az a jogerős ügydöntő határozat egyes súlyos jogi, és nem pedig ténybeli – a tényállás megalapozottságát, a lefolytatott bizonyítást, a bizonyítékok értékelését érintő – hibáinak az orvoslására szolgál. Ezért a Be. 650. § (2) bekezdése kimondja, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése szerint emiatt a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[37] A tényállás támadásának tilalma azt jelenti, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, annak megalapozottsága, a tényállásban szereplő ténymegállapítások nem támadhatók és nem vitathatók; ennél fogva a tényállás megalapozottsága, esetleges felderítetlensége, hiányossága, a benne lévő ténybeli következtetések helyessége sem tehető kérdésessé. A tényállásban foglalt tényektől eltérő tények állítására, a lefolytatott bizonyítás támadására, a bizonyítási eljárás során elkövetett esetleges törvénysértésekre hivatkozással, a bíróság bizonyíték-értékelő tevékenységének és a tényről tényre történő következtetés megtámadására felülvizsgálati indítvány nem alapozható. A jogkövetkeztetések helyessége ebből következően kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[38] A felülvizsgálati eljárásban az irányadó tényálláshoz kötöttség olyannyira szigorú szabály, hogy a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálható el abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített és ellentétes az iratok tartalmával, vagy más fogalmazásban: az alapügyben megállapított tényállás az irányadó, függetlenül attól, hogy az adott tényállás megalapozott-e vagy sem. E kérdést tehát a Kúria annak törvényi kizártsága miatt nem is vizsgálhatja, ekként álláspontot sem foglalhat el benne.

[39] A terhelt védője indítványában maga is hangsúlyozta a tényállás támadhatatlanságát, ennek ellenére – kiegészítve, illetve megváltoztatva tényállásrészeket – valójában azt támadta.

[40] A védelem a terhelt, illetve a sértett együttélését kifejezetten szeretetteljes és konfliktusmentes kapcsolatként írta le. Ezzel szemben az irányadó tényállás szerint közöttük 2016 év óta, ittas állapotban többször volt veszekedés {Veszprémi Törvényszék 15.B.49/2022/89/I. számú ítélet [4] bekezdés}.

[41] A védő tényként hivatkozott a terhelt békés és segítőkész természetére, köztiszteletben álló mivoltára, továbbá arra, hogy korábban hasonló esetben a sértettnek segítséget nyújtott. Ezzel szemben az elsőfokú ítélet tényállása a hivatkozásnak megfeleltethető állítást, de még csak utalást sem tett, ekként az valójában a tényállás védelem általi kiegészítése.

[42] Ugyancsak a tényállás átformálásának tekinthető, miszerint a terheltnek nem volt tudomása – és nem is lehetett – a sértett súlyosan ittas, magatehetetlen, mozgásában korlátozott állapotáról. Kétségtelen, hogy a tényállás a vádbeli nap folyamán a disznóölésen történeteket kronologikus sorrendben nem írja le, azt azonban igen, hogy a sértett a nap folyamán alkoholt fogyasztott és ittas állapotba került, majd 19 óra 45 perc körüli időpontban az otthonához, a bejárati kaputól 2-3 méterre, a lakóház bejárati ajtajához vezető járdán várakozó terhelthez – azaz néhány méter távolságon – tanú 3 derekát átkarolva vezette, ahol a sértett támogatását a terhelt a tanútól átvette, és a sértett derekát ugyancsak átkarolva közölte a tanúval, hogy a sértettet bekíséri a házba. Rögzíthető tehát, hogy a terhelt védője indítványa ezen részében valójában az irányadó tényállást és azon keresztül a bíróság mérlegelésének helyességét támadta, a bizonyítékok mikénti értékelését vitatta, átértékelését célozta, mindezekon keresztül is kifogásolva a cselekmény minősítését, ami felülvizsgálati eljárásban kizárt.

[43] E körben hangsúlyozandó az is, hogy az ítéleti tényállás megállapításai nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, de ún. belső történések, tudati tények is lehetnek. A tudattartalom megállapítása tehát a tényállás része lehet, és ezért a tudati tények sem vitathatók felülvizsgálati eljárásban (Kúria Bfv.II.201/2022/8.).

[44] Így a Kúria az alapügyben eljáró bíróságok által megállapított és a felülvizsgálati eljárásban kötelezően, törvényi paranccsal irányadó tényállással ellentétben álló, a terhelt védője által egyoldalúan megfogalmazott, eltérő tényállításokat nem vehette figyelembe.

[45] 3. A fentiekre tekintettel a felülvizsgálati indítványt kizárólag abban a részében lehetett érdemben elbírálni, amelyben a jogerős ügydöntő határozat tényállása alapján a terhelt terhére rótt bűncselekmény minősítését vitatta és kifejtette, hogy az nem minősíthető szándékos emberölés bűncselekményének, hanem a Btk. 160. § (4) bekezdésébe ütköző, gondatlanságból elkövetett emberölés vétsége, mivel a terhelt könnyelműen bízott a halálos eredmény elmaradásában.

[46] 3. 1. Az indítvány téves minősítést panaszoló részével kapcsolatban a Kúria előre bocsátja, hogy a Be. 659. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványt – a törvény által meghatározott kivételektől eltekintve – a megtámadott határozat meghozatalakor hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni. E rendelkezés azonban a megtámadott határozat meghozatala idején irányadó büntető anyagi jogi szabályok alkalmazásának felülvizsgálati eljárásban történő felülbírálatát, valamint az eljárási cselekmény foganatosítása idején hatályos eljárási szabályok betartásának felülvizsgálatát jelenti, írja elő; azaz e szabály alapján azt kell vizsgálni, hogy az eljáró bíróságok betartották-e eljárásukban az elbíráláskor irányadó anyagi és eljárásjogi szabályokat.

[47] Azonban magában a felülvizsgálati eljárásban a hatályos Be. szabályai az irányadók. A felülvizsgálati eljárás ugyanis a büntetőeljárás része. A büntetőeljárást pedig mindenkor a

hatályos eljárásjogi törvény szabályai mentén kell lefolytatni. Következésképpen a felülvizsgálati indítvány elbírálásától eltérő, akár a támadott határozat meghozatalának időpontjában, akár az indítvány előterjesztésekor hatályos Be. rendelkezései közömbösek a felülvizsgálati eljárás lefolytathatósága és lefolytatása szempontjától. Amennyiben tehát a felülvizsgálati indítvány a hatályos Be. 649. §-ában meghatározott felülvizsgálati okra hivatkozik, az a felülvizsgálati indítványnak a megtámadott határozat meghozatala (jogerőre emelkedése) idején hatályos jogszabályok alapján történő, érdemi elbírálását vonja maga után (Kúria Bfv.II.1.284/2018/7., Bfv.II.332/2019/2.). Nincs viszont helye felülvizsgálatnak akkor, ha valamely eljárási szabálysértés az indítvány előterjesztésekor még felülvizsgálati ok, de az elbírálásakor már nem [BH 2019.103. (Bfv.I.1.023/2018/6.)].

[48] Ugyanígy nem kerülhet sor felülvizsgálatra, ha az indítványban írt anyagi jogi kifogás az előterjesztésekor még felülvizsgálati ok volt, az elbírálás idején azonban már nem, mert az azt jelentené, hogy a Kúria az eljárást nem a hatályos eljárási törvény szerint folytatja le, mert határozatát nem létező felülvizsgálati ok alapján eljárva hozza meg.

[49] Az igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2025. évi XLIX. törvény 211. §-a, 2025. szeptember 1-jei hatállyal módosította a Be. 649. § (1) bekezdés c) és d) pontját. A törvény ezt követően élesen megkülönbözteti a Be. 649. § (1) bekezdés b) pontjában írt törvénytörő, illetve a c) pontban írt aránytalanul enyhe vagy súlyos büntetés és intézkedés fogalmát.

[50] Erre tekintettel pedig a Kúriának az említett törvényhelyben szereplő „törvénytörő büntetés” fogalmára vonatkozó, a korábbi törvénytörő alapján kialakított értelmezése nem tartható fenn, minthogy az teljes egészében jogszabályi alapját veszítette.

[51] A felülvizsgálati indítvány által megjelölt, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont szerinti esetben a hatályos törvény alapján felülvizsgálatra csak akkor kerülhet sor, ha a törvénytörő büntetés objektíve törvénytörő, tehát a bűncselekmény tételekre – ideértve a Btk. Általános Részében írt, a büntetési tételeket befolyásoló rendelkezéseket is – figyelemmel törvényesen kiszabható büntetésen kívüli, attól törvénytörő módon lefelé vagy felfelé eltérő, vagy más kötelező szabályt törő büntetés kiszabását eredményezték.

[52] Ettől eltérően a Be. 649. § (1) bekezdés c) pontja szerinti esetben a bűncselekmény téves minősítése és arra tekintettel a kiszabott büntetés vagy intézkedés neme és/vagy mértéke már csak azzal a feltétellel valósít meg felülvizsgálati okot, ha törvényes minősítés a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat szerint irányadó büntetési tételkerettől eltérő törvényes büntetési tételkeretet eredményezett és a kiszabott – nem törvénytörő, azaz a helyes minősítés alapulvételével is kiszabható – büntetés vagy intézkedés arra figyelemmel aránytalanul súlyos vagy aránytalanul enyhe. A felülvizsgálat kizárt, ha a helyes minősítés mellett is azonos tételkeret lenne irányadó.

[53] Jelen ügyben a bíróság a terhelttel szemben a jogerős ítéleti minősítés alapján 10 évtől 20 évig terjedő vagy életfogytig tartó büntetési tételkeretben, az ún. enyhítő szakasz [Btk. 82. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pont] alkalmazásával szabta ki a büntetést, míg az indítvány e részében megjelölt minősítés – gondatlanságból elkövetett emberölés vétsége [Btk. 160. § (4) bekezdés] – alapulvételével pedig 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztés a büntetési tételkeret. Ekként a terhelttel szemben kiszabott 6 év 6 hónap szabadságvesztés tehát az indítvány tartalma szerint helyesnek tartott minősítés szerinti büntetési tétel keretein kívül esik, következésképp téves minősítés esetén a helyes minősítés alapulvételével törvénytörő lenne. Ezért az indítványban e körben előadottak a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában körülírt okból történő vizsgálatot alapozta meg.

[54] Ennek kapcsán is utalni kell azonban a korábban már említett tényálláshoz kötöttség elvére. Ennek megfelelően ezen felülvizsgálati ok kapcsán is csak akkor valósul meg a

büntető anyagi jog szabályainak sérelme, ha az eljáró bíróság a megállapított tényállásból von le törvénysértő jogi következtetést a bűncselekmény minősítését illetően.

[55] 3. 2. A terhelt védőjének indítványa szerint az eljáró bíróságok tévedtek, amikor védekezésre képtelen személy sérelmére elkövetett emberölés büntetében [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés j) pont] állapították meg a terhelt bűnösségét, és e körben elsődlegesen a szándékosság hiányát állítva, gondatlanságból elkövetett emberölés vétségekénti [Btk. 160. § (4) bekezdés] minősítést célozva.

[56] A Kúria a terhelt által elkövetett cselekmény helyes minősítése körében a következőkre mutat rá.

[57] A büntetőtörvény az emberi élet feltétlen védelme érdekében az emberölés bűncselekményét ún. nyitott törvényi tényállásban határozza meg. Az elkövetés és az elbírálás idején hatályos Btk. 160. § (1) bekezdése szerint „aki mászt megöl”, emberölést követ el. Ezzel a jogalkotó azt juttatta kifejezésre, hogy az emberi élet megóvása, az ember halálának elkerülése érdekében mindenki, minden helyzetben köteles a tőle elvárható magatartás tanúsítására, kifejtésére.

[58] A Kúria a cselekmény helyes minősítése körében hivatkozik a Btk. alkalmazása kapcsán irányadó 3/2013. BJE jogegységi határozatára. A BJE indoklás I. pontja szerint az emberölés bűncselekménye aktív magatartással (tevással) és mulasztással egyaránt megvalósítható.

[59] A 3/2013. BJE jogegységi határozat szerint mulasztással elkövetett emberölésről van szó egyfelől akkor, amikor a halálhoz vezető ok-okozati folyamat az elkövető magatartásától függetlenül indult ugyan meg, s az elkövető ezt fel is ismerte, de bekövetkezésének megakadályozását – bár arra kifejezett jogszabályi (családjogi, munkajogi, kötelmi jogi) vagy az elkövető és a sértett között fennálló kapcsolatra tekintettel erkölcsi alapon nyugvó kötelezettsége állt fenn és a súlyos következmény elhárítására reális lehetősége is lett volna – szándékosan, a halál beálltát kívánva vagy aziránt közömbösséget tanúsítva, elmulasztotta. Ugyanígy mulasztással megvalósított emberölés az is, amikor az elkövető mulasztása indítja el azt az okfolyamatot, amely a sértett egészségi állapotának fokozatos romlását, végül a halálát eredményezi, feltéve természetesen, hogy az elkövető ezt az előre felismert következményt kívánta vagy abba belenyugodott.

[60] A jelen ügy az előbbi változat alapján ítélandó meg. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy azon okfolyamatot, amely a sértett halálához vezetett nem a terhelt magatartása indította el, hanem a sértett személyében felmerült ok, azaz részint korábbi balesetéből eredő mozgássérültsége, lényegesen nagyobb részben azonban súlyosan ittas állapota {Veszprémi Törvényszék, 15.B.49/2022/89/I. számú ítélet [84] bekezdés}. Ugyanakkor a sértett halálához vezető okfolyamatot a terhelt mulasztásban megnyilvánuló magatartása hiányában megakadályozhatta volna. Jelen ügyben a terheltnek a sértettel fennálló szoros családi (élettársi) kapcsolatára tekintettel családjogi és egyúttal erkölcsi alapon nyugvó köteleessége volt a segítségnyújtásra, és az irányadó tényállás szerint a súlyos következmény elhárítására a reális lehetősége adott volt. Lakóházához a sértettet megelőzően, elektromos kerékpárral érkezett, melyből következik, hogy ittassága ellenére fizikális képességeinek megfelelő mértékben a birtokában volt. A sértett segítségre szorultságát érezte, hiszen a sértett gépjárműbe történő besegítésébe aktívan segédkezett, tanú 3-tól megérkezését követően felügyeletét átvette és közölte a sértettet addig támogató tanúval, hogy élettársát bekíséri a házba, a tanúk további segítségére nem tart igényt. Ennek megfelelően a sértettnek ténylegesen támaszt nyújtva, „derekánál fogva átölelte és a járdán a lakóház bejárati ajtaja irányába elindult vele”. Mindebből fakad, hogy a terheltnek a súlyos következmény elhárítására reális lehetősége lett volna, melynek teljesítését elmulasztotta.

[61] A terhelt mulasztása szándékos, mert magatartásának következményét – szemben a védő általi hivatkozással – előre látta, s az iránt közömbös maradt, vagyis abba belenyugodott (Btk. 7. § második fordulat). Eshetőleges szándékának fennálltára vonatkozó következtetés alapjául szolgálnak a disznóölés helyszínéről történő indulás részletei, így az, hogy a sértett súlyosan ittas állapota miatti járásképtelenség okából az őt szállító személygépkocsi jobb első ülésére történő be- és kiszálláshoz két személy aktív segítsége kellett, melyet a terhelt nyilvánvalóan érzékelt, hiszen részint abban részt vett, másrészt a helyszínről egyidőben történő indulásuk is tény. Otthonukba a terhelt korábban érkezett, így tapasztalta a sértett járműből történő kiszállításának módját {„az autóból egyedül kiszállni nem tudott” Veszprémi Törvényszék, 15.B.49/2022/89/I. számú ítélet [10] bekezdés}, mint ahogyan azt is, hogy a személygépkocsitól a várakozó terheltig pár méter távolság megtételére sem volt képes segítség nélkül. Miután a sértett támogatását és felügyeletét félre nem érthető módon átvette, a sértett derekát átkarolva, kabátját élettársa hátára terítve közölte a tanúval, hogy a házba bekíséri a sértettet, megindulva a bejárat irányába, melyet a tanúk a helyszínről történő távozása követett.

[62] A terheltnek mindennek alapján tisztában kellett lennie azzal, hogy ettől kezdődően a sértett rajta kívül külső segítségre nem számíthat, melynek bizonyosságát növelte SARS-COVID-19 járvány miatt 20 órától kezdődő kijárási tilalom. Ezért tudnia kellett azt is, hogy ezáltal a más részéről esetleges segítségnyújtás fel sem merülhet. Mindezen körülmények ellenére a sértettet a fagyponthoz közeli hőmérsékletben, hiányos öltözetben, a járdán állva magára hagyta és a fűszálakból tűzfát magához véve a lakóházba bement és lefeküdt aludni. Ebből a szempontból nem játszik szerepet átlag alatti intellektuális képessége, figyelemmel arra, hogy beszámítási képessége és cselekvési képessége teljes volt.

[63] 3.3. Az indítvány a cselekmény minősítését támadó kifogása körében másodlagosan emberölés büntette [Btk. 160. § (1) bekezdése] alapesetének megállapítását célozta. E cselekmény büntetési tétele öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés, ezért a jogerős ítéletben kiszabott büntetés annak alapulvételével is kiszabható. Büntetési tétele azonban enyhébb a minősített emberölésénél, így az indítvány e tekintetben a Be. 649. § (1) bekezdés c) pontja alapján volt vizsgálendő.

[64] Az első- és a másodfokú bíróság azonban helytállóan állapította meg a Btk. 160. § (2) bekezdés j) pontja szerinti, a terhelt védője által vitatott minősítő körülményt is.

[65] A Btk. 459. § (1) bekezdés 29. pontja szerint védekezésre képtelennek kell tekinteni, aki helyzeténél vagy állapotánál fogva ideiglenesen vagy véglegesen nem képes ellenállás kifejtésére.

[66] Ezen állapot ismerve az, hogy a passzív alany nem képes ellenállás kifejtésére.

[67] A bírói gyakorlat szerint az ellenállás olyan magatartások összességét jelenti, amely alkalmas lehet a bűncselekmény elkövetésének megakadályozására, de legalább megnehezítésére. Ennek hiányában az elkövető a legcsekélyebb akadály leküzdése nélkül képes a bűncselekmény elkövetésére.

[68] Minthogy az irányadó tényállás alapján nem kétséges, hogy a sértett – a terhelttől teljességgel függetlenül kialakult – állapota nemhogy az aktivitást szükségképpen feltételező védekező cselekvőséget, de az önálló mozgás, helyváltoztatás kivitelezésére is képtelenné tette, helyzetét a teljes kiszolgáltatottság jellemezte.

[69] Az emberölés ún. nyitott törvényi tényállás, az követi el, aki mást – bármilyen, a törvényi tényállásban semmilyen módon nem korlátozott módon – megöl. Ha az elkövető védekezésre képtelen személyt öl meg, meg cselekménye mind az alapeset, mind a minősítő körülmény összes tényállási elemét kimeríti. Az pedig közömbös, hogy az ölést oly módon kivitelezi-e, ami a sértett ezen állapotától függetlenül is a sértett halálát eredményezné (pl.

lelővi), vagy pedig – mint a jelen esetben – olyan módon, ami éppen ezen állapot kihasználásával vezet a halálos eredményhez. Kétszeres értékelés ezért az elkövetés módjától függetlenül fel sem merülhet. Következésképp nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor ezen minősítő körülményt felróta a terheltnek.

[70] 3.4. A Kúria a védelmi érvelése reflektálva, mindezekben túlmenően a következőket hangsúlyozza.

[71] A Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés szerint minősülő emberölés vétségét valósítja meg, aki az emberölést gondatlanságból követi el.

[72] A büntetőjogi felelősség megállapításának feltétele: az elkövető gondatlansága a cselekmény és az eredmény vonatkozásában, továbbá a halálos eredmény és az elkövető cselekménye közötti okozati összefüggés.

[73] A gondatlan emberölés az objektív oldalt illetően teljesen megegyezik a szándékos emberöléssel; ami az emberölés két nemét megkülönbözteti, az a szubjektív oldalon van: ott a szándék kell, itt gondatlanság elég.

[74] A gondatlan emberölés három ismérve: a bekövetkezett halálos eredmény (ténykérdés), ennek az elkövető cselekményével való okozati összefüggése (tevés vagy mulasztás okozatossága), az eredmény tekintetében fennálló gondatlanság.

[75] Jelen ügyben a terhelt magatartása, az eredmény bekövetkezte, és az okozati összefüggés nem kérdéses, mint ahogyan – a korábban kifejtett érvek mentén – az eredmény tekintetében fennálló szándékosság sem.

[76] Gondatlanságból követi el a bűncselekményt, aki előre látja magatartásának lehetséges következményeit, de könnyelműen bíz az elmaradásában, úgyszintén az is, aki a következmények lehetőségét azért nem látja előre, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztja (Btk. 8. §).

[77] Az anyagi jogi bűnösség az alany tudati gondolati világával függ össze. Azt fejezi ki, hogy az alany tehet a bűncselekményt megvalósító magatartás tanúsításáról és a magatartásával előidézett következményekről. Ekként tehet arról, mert az elkövetéskor belátta, felismerte magatartása jellegét és annak lehetséges következményét (eredményét), illetőleg tehet arról, mert beláthatta, felismerhette volna cselekménye jellegét, lehetséges következményeit. A bűnösség a törvényi tényállás tárgyához és tárgyi oldalához fűződő aktuális, pszichikus viszony.

[78] Ez a kapcsolat a rá gondolásban fejeződik ki. Az alany akkor bűnös, ha az elkövetési magatartás tanúsításakor rá gondol a magatartás jellegére és következményére, és ebben a tudatban végrehajtja.

[79] Jelen esetben a körülményekből adódik, hogy a sértett állapotát maradéktalanul észlelő és a külső körülményekkel – az évszakkal és a hőmérséklettel – nyilvánvalóan tisztában lévő terhelt tudatában a sértett halálához vezető kihűlése lehetőségének fel kellett merülnie.

[80] Ezen túlmenően azonban a bűnösség nem csak az aktív rá gondolásban, hanem a rá gondolás hiányában is kifejeződhet, tehát, ha az elkövető az eredményt éppen azért okozza, mert nem gondol magatartása lehetséges következményeire, pedig gondolnia kellett volna. Ez esetben a megkívánt és elvárható rá gondolás hiánya róható fel. A szándékosság és a tudatos gondatlanság esetében tehát a rá gondolás kimutatható, míg a hanyag gondatlanság esetében éppen a megkövetelt rá gondolás hiányáról van szó.

[81] Tudatos gondatlanság, ha az elkövető előre látja magatartása következményeit, de könnyelműen bíz az elmaradásában. Hanyag gondatlanság pedig, ha azért nem látja előre magatartása következményeit, mert a tőle elvárható körültekintést elmulasztja.

[82] A könnyelműség és a hanyagság egyaránt bírói értékelés alá eső kategória. A könnyelműség az alappal bizakodás és az alaptalan bizakodás között helyezkedik el.

[83] A könnyelműség (tehát a tudatos gondatlanság) jellemzője, hogy az eredmény lehetőségével számol, de azt nem veszi komolyan; vagy bár komolyan veszi, de el akarja kerülni, ami kifejezésre is jut, viszont magatartása mégis előidézi a sérelmet. A hanyagság esetében az elkövető nem azért bűnös, mert az eredményt nem látta előre, hanem azért, mert előre kellett volna látnia, és előre lehetett volna látnia.

[84] Jelen esetben azonban nem erről van szó. Ahogyan azt a Kúria már kifejtette, a terheltnek fel kellett ismernie a halálos eredmény bekövetkezésének lehetőségét és annak elhárítására jogi és erkölcsi alapon nyugvó speciális kötelezettsége állt fenn. Kizárólag a terhelt volt az, akinek egyedülként lehetősége adódott a sértett halálához vezető okfolyamat megszakítására és fel kellett ismernie mulasztásának lehetséges következményeit is, mely iránt azonban teljes közömbösséget tanúsított. Úgy hagyta magára a ház udvarán önálló mozgásra nem képes sértettet, hogy ezt követően állapotáról meg sem kísérelt meggyőződni, ekként tudattartalmát a belenyugvás jellemezte. Ez pedig kizár bármiféle bizakodást a potenciális bekövetkező eredmény elmaradásában.

[85] A Kúria mindezt az alapügyben eljáró bíróság álláspontjával mind a bűnösség, mind a cselekmény minősítése kérdésében egyetértett.

[86] Miután a terhelt terhére rótt cselekmény téves minősítése vagy más anyagi jogszabálysértés hiányában a kiszabott büntetés neme és mértéke önmagában felülvizsgálat tárgya nem lehet, és a Kúria nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen, a Be. 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a megtámadott határozatot a terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[87] *A döntés elvi tartalma*

Nem tudatos gondatlanság, hanem eshetőleges szándékkal elkövetett emberölés büntette valósul meg, amennyiben a terhelt szándékos mulasztásának lehetséges következményei iránt teljes közömbösséget tanúsít.

[88] **IV.** A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[89] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételtelen előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételtelen előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2025. december 11.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Nagy Antal s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró